Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 181 (431) ◆ Середа, 23 вересня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

ВРУЧЕНО ВІРЧІ ГРАМОТИ

Учора в Маріїнському палаці відбулась офіційна церемонія вручення вірчих грамот Президенту України Леонідові Кравчуку Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в нашій державі Франсуа Антуаном Матісом.

Приймаючи вірчі грамоти, глава Української держави наголосив: відносини України й Канади мають особливий статус. Він визначається сотнями тисяч українців, які живуть в цій країні. Крім того, Канада однією з перших, після грудневого референдуму визнала незалежну Україну, надала їй допомогу. І це назавжди залишиться в пам'яті нашого народу.

Після офіційної церемонії Леонід Кравчук і Франсуа Антуан Матіс обговорили питання подальшого зміцнення й розвитку українсько-канадських відносин.

Перший з'їзд кримських виборців, призначений раніше на 19 вересня, перенесено на 22 листопада. Таке рішення прийняте на проведеному у Сімферополі надзвичайному з'їзді руху виборців за Республіку Крим. Його делегати обговорили роботу кримського парламенту і визнали її незадовільною.

ПРО ЧФ ГОВОРИТИМУТЬ СЬОГОДНІ

Актуально

Те, що 21 вересня цього року в Києві не відбулася робоча зустріч державних делегацій України і Росії на переговорах з проблем Чорноморського флоту, стало якщо не сенсацією, то в усякому разі явищем не дуже приємним. Зокрема для України, бо ситуація на флоті залишається незмінною: Касатонов «гне» свою лінію, а Україна хоче, щоб на її території панували її ж таки закони. Триває паперова війна із заяв, звернень та відозв обох сторін, а потерпають люди, військовослужбовці ЧФ, громадяни України.

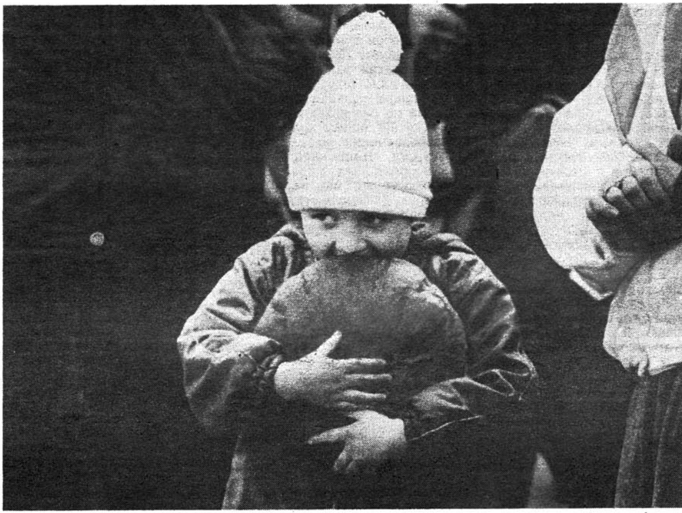
Зрив зустрічі зацікавлені українські інстанції пояснили дипломатично і м'яко, але стало зрозуміло: Росія не готова до предметної розмови з усіх питань, окрім угоди про символіку на ЧФ, яку вже підписали Президенти обох держав. Ще шість-сім документів «зависли»: про принципи і механізм розподілу ЧФ між Україною і Росією, про статус, мету і завдання перехідного періоду, про комплектування флоту громадянами України та Росії, про порядок приведення їх до присяги тощо. Серед них і головне питання — хто ж командуватиме ЧФ. Не треба бути великим геополітиком і розумником, щоб зрозуміти — така ситуація вигідна Росії. Бо флот таки на Україні, а отже, й джерело перманентної дестабілізації там же, то навіщо й поспішати. За такою логікою бовваніє черговий глухий кут. І все-таки оскільки в ньому може опинитися не тільки Україна, а й Росія, і світове співтовариство чекає на цивілізоване розв'язання проблеми ЧФ, то переговори або чергова робоча зустріч буде. Як повідомили в Міністерстві оборони та прес-центрі МЗС України, це станеться 23 вересня в Києві. З огляду на комплекс проблем, будуть вони не просто цікаві і актуальні.

Володимир СКАЧКО.

ГЕНОКОД

На якомусь майдані Сполучених Штатів Америки можна побачити дитину, яка пригортає до себе ляльку Барбі. В Україні ж малюк часто-густо, які оцей, притискає до себе хлібину. Не через те, що голодний (трапляється й таке), не тому, що нестриманий на людях (куди від цього подітися), не через те, що мамині руки зайняті кульками та валізами (так уже повелося). Він це робить невимушено — як дихає, бо впродовж віків на його Батьківщині на хліб молились, як на образ, і нічим цього не витруїти. У різні часи неоднаковим був смак нашого хліба, стрибала вниз-вгору його ціна, але з нього завжди починалася формула генокоду нашого народу. Чи розуміє це малюк? Йому це ні до чого. Але духмяний, солодкий магніт, який притягнув його зараз до себе, вже не відпустить до смертного одра. І цими самими рухами, у такий самий спосіб, він пригортатиме кохану, своїх дітей та онуків. Чи складе хто життєву ціну цієї хлібини?

Сергій ВЛАД.
Фото Івана ТИТАРЕНКА.

Продиктовано в номер

ТИСЯЧОЛІТТЯ ЄПАРХІЇ

У день Різдва Пресвятої Богородиці всенічним богослужінням у кафедральному Троїцькому соборі розпочалося святкування тисячоліття заснування Чернігівської єпархії. Учора відбулися божественна літургія і хресний хід, в обласному драматичному театрі імені Т. Шевченка — урочистий акт, присвячений ювілею. У святкуванні беруть участь представники єпархій України та Росії, Блаженніший Феодосій, митрополит Вашингтонський, Америки і Канади, Преосвященний Нифон, єпископ Філіпопольський Антіохійської православної церкви.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Передплата-93

«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.
на півроку — 240 крб.
на квартал — 120 крб.
на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами, має додатки мовами національних меншин.

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль «Волинянка», телевізори «Електрон», «Берізка», пральні машини «Таврія», піаніно, універсальні деревообробні верстати, кавомолки, міксери, кухонні комбайни, 50 штук бетонних блоків для стін під будівництво підвалів, електром'ясорубки, сувенірні наборирушники, серветки; фени, міні-пилососи, електричний дзвінок «Аргус», мотоцикл ЗИМ-350, міні-трактор Т-012, набори миючих засобів СП «Джонсон», стереонавушники, розмальовані самовари, 15 виграшів по тисячі карбованців, ВІДРІЗИ ТКАНИН ДЛЯ ПАЛЬТ І ЖІНОЧИХ КОСТЮМІВ, ВИГРАШ В РОЗМІРІ 10 ТИСЯЧ КАРБОВАНЦІВ.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера у нас збільшуватиметься асортимент товарів для розиграшу лотереї.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Опісля надсилайте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;
ДОМАШНЮ АДРЕСУ;
НОМЕР КВИТАНЦІЇ;
НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розиграш лотереї — у січні 1993 року. Щасти вам!

У наступному випуску

ДЕЗИНФОРМАЦІЯ: ЯК ЦЕ РОБИТЬСЯ

УКАЗ
Президента України
Про звільнення в запас військовослужбовців та про черговий призов громадян України на дійсну строкову військову службу

Відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» **постановляю:**

1. Звільнити з лав Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Прикордонних військ України, Військ внутрішньої та конвойної охорони, Військ цивільної оборони України в запас у листопаді — грудні 1992 року військовослужбовців, які вислужили встановлені строки дійсної строкової військової служби.

2. Призвати на дійсну строкову військову службу у Збройні Сили України, Національну гвардію України, Службу безпеки України, Прикордонні війська України, Війська внутрішньої та конвойної охорони, Війська цивільної оборони України у листопаді — грудні 1992 року громадян України чоловічої статі, яким до дня відправки у військові частини виповнилося 18 років і які не мають права на відстрочку від призову на дійсну строкову військову службу, а також громадян України старшого призовного віку, що втратили право на відстрочку від призову.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ
18 вересня 1992 року

Європарламент подає руку

Брифінг для українських та зарубіжних журналістів відбувся учора у прес-центрі МЗС України. Його провів заступник міністра закордонних справ республіки Борис Тарасюк. Цього разу в центрі уваги були три події із зовнішньополітичного життя нашої держави: про візит міністра закордонних справ Анатолія Зленка до Великобританії, про перебування членів німецького бундестагу в Україні й про переговори з делегацією Європарламенту, яка нині перебуває в Києві. Дві перші події вже висвітлювалися на сторінках нашої газети, тому дещо докладніше про останню.

Делегація Європарламенту на чолі з пані Магдаленою Хофф, котра очолює підрозділ ЄП зв'язків з державами СНД, прибула в Україну для обговорення перспектив подальшого співробітництва цієї міжнародної організації з нашою державою. Під час переговорів у МЗС України члени делегації повідомили, що минулого тижня Європарламент прийняв резолюцію про відносини з державами співдружності. У ній містяться рекомендації розширити допомогу з боку ЄС республікам колишнього СРСР. Зокрема, передбачається відстрочити виплату боргів цих країн Заходу, сприяти клірингової торгівлі з розвиненими державами, допомогти в організації вільних економічних зон. У свою чергу, українська сторона розповіла про зовнішньополітичні пріоритети України, висловила своє бачення майбутнього Європи.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Пишемо нову Конституцію України

ОСНОВНИЙ ЗАКОН І СУДОВА ВЛАДА

ЗАКРІПИВШИ у ст. 3 найважливіший принцип, що державна влада здійснюється з поділом її на законодавчу, виконавчу та судову, проект Конституції України передбачає систему стримувань та противаг, які мають блокувати можливість переростання демократичної держави в тоталітарну. Поділ влад передбачає, що кожна ланка влади може контролювати іншу для того, щоб між ними зберігався певний баланс. Судова влада не має ні повноважень, ні засобів для того, щоб визначити, наскільки мудра та розважлива державна політика, але суд і лише суд повинен мати максимум влади, щоб захистити права людини, забезпечити конституційність правових актів, що приймаються, вирішувати відповідно до закону правові спори. Найважливіші повноваження судової влади мають полягати в тому, щоб шляхом розв'язання спорів забезпечити поєднання свободи з обов'язком дотримуватися законів. Ще в п'ятому столітті до нашої ери (близько 470 р.) **Геракліт Ефеський казав: «Основна проблема людського суспільства полягає в тому, щоб поєднати свободу, без якої закон перетворюється на тиранію, із законом, без якого свобода перетворюється на вседозволеність».**

Якщо судова влада в державі слабка, то це означає, що інші влади сильніші, ніж це треба для суспільства. Такі порушення можуть призводити до зловживань і порушень закону з боку законодавчої та виконавчої влад, і суди не в змозі гарантувати людям справедливість.

Законодавча та виконавча влади звичайно не дуже прагнуть обмежувати свої повноваження й посилювати судову владу. Лише добре розуміючи інтереси держави й суспільства в цілому, автори конституцій намагаються передбачити в них сильну судову владу. Історія знає чимало прикладів, коли створення сильної судової влади стало результатом подолання опору інших влад.

Уявляється, що **автори опублікованого проекту Конституції України об'єктивно поставилися до інтересів народу України й передбачили створення судової влади, яка зможе стати реальним стримуючим чинником для законодавчої та виконавчої влад.** Насамперед, слід зазначити, що найвищої оцінки заслуговує ст. 203 проекту, де сказано, що судова система України складається з Конституційного суду України, загальних й господарських судів. Включення Конституційного суду до судової системи дає можливість судовій владі ефективно припиняти дію прийнятих законодавчою та виконавчою владами нормативних актів, що суперечать Конституції. Таким чином, створюється надійна державна система, здатна швидко й ефективно реагувати на будь-який факт порушення Основного Закону. Саме судова влада може перетворити Конституцію з рекомендаційного, морального документа на закон прямої дії, що реалізується в судовому порядку.

Щоб судова влада була сильною, вона насамперед має бути незалежною. Незалежність суддів і підпорядкування їх лише Конституції і закону закріплені в ст. 207 проекту. Але важливо не тільки і, мабуть, не стільки закріплення принципу, скільки встановлення конкретних конституційних гарантій незалежності суддів. Безумовно, величезним кроком уперед в забезпеченні незалежності суддів є закріплення в проекті положення про незмінність суддів. Для того, щоб реалізувати принцип незмінності суддів і забезпечити можливість розгляду в судах справ з позиції права, необхідна дуже висока кваліфікація суддів. Уявляється, що далеко не всі судді, які працюють сьогодні, можуть бути суддями нових судів за нових умов. У Конституції бажано передбачати деякі гарантії, що захищають суспільство від некомпетентних юристів. Але треба, очевидно, рухатися не шляхом встановлення «виконавчого терміну», закріпити в Основному Законі ті вимоги, які мають пред'являтися у правовій підготовці суддів. **Зокрема, в ст. 210 проекту доцільно вказати, що судді повинні обов'язково мати вищу юридичну освіту й відповідний стаж юридичної роботи залежно від рівня суду. Слід також зазначити, що в проекті не повністю використано досвід інших країн щодо забезпечення незалежності суддів. Наприклад, доцільно розділити Україну на судові округи, що не збігаються з її адміністративно-територіальним поділом.** Один судовий округ може бути розташований на території різних областей, районів. Це закріпить незалежність суддів від місцевої адміністрації. Так будується судова система в багатьох країнах.

Успішна діяльність судової влади значною мірою залежить від того, наскільки вона користується авторитетом у населення, наскільки пов'язана з народом і наскільки широко його представники беруть участь у здійсненні правосуддя. На всебічну підтримку заслуговує положення ст. 211, яка передбачає відновлення в Україні суду присяжних. Уявляється, що це дозволить розв'язати багато проблем, пов'язаних із забезпеченням суду того становища, яке він повинен займати в правовій державі. Введення суду присяжних дає можливість якомога швидше вилікувати багато хвороб, на які страждає наш суд. У суді присяжні засідателі утворюють відокремлену колегію, і питання про наявність складу злочину та винність підсудного вирішують у кімнаті для нарад самостійно, без участі судді-професіонала. Коли засідателі визнають підсудного невинним, то головуючий виносить виправдувальний вирок, а коли винним, то суддя-професіонал виносить обвинувальний вирок, в якому зазначає ту міру покарання, що він її призначив засудженому.

Докази противників введення в нашій республіці суду присяжних зводяться до такого: за рівнем правової свідомості населення ми ще не готові до створення такого суду. Відповіддю на цей аргумент може слугувати майже столітній досвід діяльності суду присяжних до революції 1917 року (зокрема, суди присяжних діяли в Києві, Харкові, Одесі). Суд присяжних було введено незабаром після скасування кріпосного права в країні, коли про закон, про право населення було найнегативнішої думки. Суд присяжних змінив правову систему, підвищив рівень судової роботи, виховав нових працівників суду. Цей досвід не можна ігнорувати.

Та разом з тим у цій же ст. 211 проекту робиться спроба остаточно закріпити в Основному Законі ліквідацію інституту народних засідателів.

Останніми роками серед суддів поширена думка, що участь народних засідателів під час розгляду справ у суді першої інстанції себе не виправдала і що інститут народних засідателів варто ліквідувати. Підстав для того, щоб висловити претензії до інституту народних засідателів, більше ніж досить. Справді, багато дослідників зазначають пасивність народних засідателів у ході судового процесу і під час винесення вироку. Останнім часом з'явилися великі труднощі з викликом народних засідателів. Усе це так. Але відмовлятися від участі народних засідателів в жодному разі не треба. Багато суддів самі роками створювали обстановку, що привчали народних засідателів до пасивності, до конформізму. Вироблялася система «приручення» й «підпорядкування» народних засідателів. Та багато досліджень, проведених у різних країнах, підтверджують, що участь засідателів дає можливість краще оцінити докази, винести справедливий вирок.

Треба не відмовлятися від народних засідателів, а вжити заходів до усунення недоліків в їхній роботі та підвищення ефективності їхньої участі в судочинстві.

Щоб судова влада стала дійовим елементом системи стримувань та противаг щодо інших ланок влади, держава має наділити її реальними повноваженнями, що дають можливість людині шукати в суді захисту від порушення його прав та свобод, хто б ці порушення не вчиняв. Варто підкреслити, що проект Конституції передбачає значне розширення повноважень судової влади в забезпеченні захисту прав людини. В проекті враховано більшість вимог та рекомендацій, що містяться в міжнародно-правових актах про права людини.

Останніми роками законодавець може захищати коло тих прав, що їх громадянин може захищати в суді, але проект Конституції вводить якісно нову формулу захисту прав: **«Усі права і свободи людини та громадянина захищаються незалежним, справедливим, неупередженим судом»** (3 ст. 50). Идеться про **«всі права і свободи»**, і, отже, **після прийняття Конституції не можуть бути встановлені жодні винятки з цього правила, які так любили встановлювати в недалекому минулому. Будь-яке обмеження в судовому захисті має розглядатися як антиконституційне.**

Розширення сфери судової юрисдикції цілком виправдане для нової демократичної держави. **Та при цьому слід мати на увазі, що далеко не все зроблено для забезпечення реальних можливостей судів, які часто-густо скніють у зовсім не придатних приміщеннях (в Україні 18 народних судів розташовані в аварійних приміщеннях, у половини судів немає приміщень для конвою та підсудних, відсутня елементарна оргтехніка, не вистачає кваліфікованих кадрів.**

У пресі висловлюються думки, що проект Конституції надзвичайно переобтяжений, з одного боку, загальними декларативними положеннями, а з другого — подробицями, місце яким у Кримінально-процесуальному кодексі. Згоден з тим, що автори проекту дещо захопилися загальними положеннями, яким, мабуть, місце в популярних та наукових працях. Проте аж ніяк не можу визнати обґрунтованим твердження, що з Конституції треба вилучити багато процесуальних правил, які таки справді включено до проекту. Наприклад, у ст. 54 йдеться про презумпцію невинності, про права потерпілого від неправосудного вироку на відшкодування матеріальної та моральної шкоди; — ст. 55 передбачається право громадянина не давати свідчення проти близької людини; у ст. 22 регламентується порядок затримання, термін арешту тощо. Можливо, ці положення дійсно досить закріпити в Кримінально-процесуальному кодексі?!

Слід врахувати, що Кримінально-процесуальний кодекс, як правило, читає лише юрист, а Конституцію вивчатиме все доросле населення країни, отже, громадяни знатимуть свої права в галузі судочинства.

Гліб ЧАНГУЛІ,
доктор юридичних наук.

ПОКАРАНО ЗА УЩЕМЛЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН

Прес-служба Президента України розповсюдила таке повідомлення.

На адресу Президента України надійшли колективні і індивідуальні листи про неправомірні дії глави Камінь-Каширської районної державної адміністрації Волинської області Р. І. Шпарика. В результаті проведених перевірок було встановлено, що в основному факти, наведені в листах, підтвердилися.

Розпорядженням Президента України Л. М. Кравчука за допущені грубі порушення чинного законодавства, що призвело до ущемлення прав громадян, главі Камінь-Каширської районної державної адміністрації Волинської області Шпарику Роману Івановичу оголошено догану. Зобов'язано Р. І. Шпарика до 1 жовтня 1992 року переглянути видані ним розпорядження на предмет їх відповідності чинному законодавству.

НЕ СПОДІВАЙМОСЯ НА ДОБРОГО ДЯДЬКА

ЯК ПРИСКОРИТИ СТАНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ

Незалежна держава для свого становлення вимагає незалежної економіки. Тому серед перших законів демократично обраної Верховної Ради України після прийняття Декларації про суверенітет України був Закон про її економічну самостійність. За ним — іще пакети вкрай потрібних нашій державі економічних законів.

ТОМУ не дивно, що народ так чекав чергової сесії Верховної Ради, сподіваючись на поліпшення свого життя. Проте часто люди від Верховної Ради сподіваються того, що повинен робити уряд. І в цьому наша вина. Не прийнято законодавчих актів, які розмежовували б функції законодавчої та виконавчої влад.

Головними політичними й економічними проблемами, що стоять нині перед Верховною Радою, є розробка і контроль фінансової, грошово-кредитної, зовнішньоекономічної, інвестиційної політики, програм приватизації, конверсії і структурної перебудови економіки, заходів для розвитку конкурентних ринків і антимонопольних заходів, захист найвразливіших верств населення за лібералізації цін.

Основою економічної реформи є зміна форм власності. Тому Верховна Рада України прийняла пакет законів щодо приватизації державного майна. Тепер справа за дійовим механізмом їх реалізації. Ходом справи повинен управляти Фонд державного майна. Проте в час, коли ще не оформлені й не стали на ноги регіональні структури Фонду, практично всі серйозні питання мають розв'язувати його центральні служби. Здавалося б, доцільно розподілити частину роботи між органами виконавчої влади. І Фонд державного майна звернувся до Верховної Ради з проханням дати дозвіл на делегування галузевим міністерствам прав щодо управління у визначених межах майном перепорядкованих їм підприємств. У проханні відмовлено. А в підсумку на місцях іде «хижацька» приватизація, або, як кажуть у народі, «прихватизація», — розпродують основні засоби. І коли ми нарешті підійдемо до безпосереднього здійснення приватизації, виявиться, що в основному її вже проведено, і народові залишиться тільки те, що не потрібно спритним ділкам.

Тому на перехідному етапі слід було б Фонд державного майна підпорядкувати Президентові України, а галузевим міністерствам встановити чіткі завдання з проведення приватизації.

Візьмімо для прикладу будівництво. У Програмі передбачено, що в цьому році треба приватизувати 15 відсотків підприємств галузі. Звідки взялася саме ця цифра — невідомо. На мій погляд, приватизацію в будівельній галузі можна здійснити за рік-півтора, але тільки після ретельної підготовки. Тобто спочатку треба розробити програму секторної приватизації, напрацювати досвід на ряді підприємств окремих підгалузей, а вже потім поширити його на решту підприємств.

Саме таким шляхом пішов Мінінвестбуд, створивши з Фондом державного майна спільні комісії з приватизації. Це дозволяє запобігти волюнтаристським рішенням і врахувати специфіку галузі.

Адже ніхто не реалізує економічну реформу за нас. Не треба сподіватися на «доброго дядька», який стояв би на кордоні і простягав нам мішок із грішми — «беріть і користуйтеся». Але все ж таки певний внесок у прискорення нашого виходу з кризи іноземні інвестори могли б зробити. Йдеться не за товари й харчі, хоча й вони потрібні. В першу чергу, це створення спільних підприємств, які могли б виготовляти ті ж самі товари й продукти за передовими технологіями.

На мій погляд, 80 відсотків іноземців, які сьогодні приїздять до нас, це екскурсанти, які, використовуючи штучно роздутий курс долара, вирішили відпочити в Україні. І тільки 20 відсотків — люди, які щиро бажають вивчити український ринок і працювати в ньому. Таким бізнесменам потрібно допомогти, треба створити в Україні єдиний орган, який координував би цю діяльність. Він повинен мати банк даних про іноземних інвесторів, про потреби українських підприємств, робити за допомогою «Укрінвестекспертизи» висновки щодо обгрунтованості інвестиційних програм, а за потреби, на підставі угод із солідними іноземними фірмами, робити й спільну експертизу. Завданнями такого центру має бути не тільки пошук партнерів для інвестицій, а й втілення їх у життя. До цього центру на правах засновників повинні ввійти і державні структури, такі, як Мінінвестбуд, Фонд державного майна, Національний банк, Мінекономіки і приватні структури, які могли б узяти на себе конкретні посередницькі функції щодо виконання угод.

Потрібно також забезпечити економічний захист інвестицій. Дуже важливо прийняти закон про валютне регулювання.

За таких умов, маючи непогані інвестиційні закони, можна упевненіше розраховувати на залучення іноземного капіталу.

Особливий наголос, на мій погляд, слід зробити на пошук нових іноземних партнерів, таких, як Тайвань, Сінгапур, Японія.

Орієнтація української економіки на максимально можливу кількість партнерів, крім інших позитивних моментів, сприятиме й економічній безпеці України.

Велику роль у поліпшенні економічної ситуації в Україні відіграє прискорення реформи валютно-кредитної системи, введення власних грошей. Але це не єдина умова. Потрібно нарешті розробити й затвердити програму введення власної валюти, бо інакше можна завдати ще більшої шкоди економіці нашої країни.

Серед тактичних заходів поліпшення економічної ситуації чільне місце повинна зайняти розробка чіткої і зрозумілої системи розрахунків України, бо те, що наробили наші шановні банки, призвело до катастрофічного зростання заборгованості українських підприємств одне одному.

Ще одним важливим завданням Верховної Ради і Кабінету міністрів України, яке треба вирішити вже у жовтні, є реформа податкової системи, створення дійсно стимулюючого податку, а не тільки запровадження фіскальної політики з метою наповнення бюджету. В першу чергу це стосується податку на добавлену вартість, який потрібно зменшити принаймні удвічі й припинити стягування податку з коштів тих підприємств, які наважуються на обгрунтовану реконструкцію та розвиток виробництва.

Не повинна сходити з порядку денного й увага парламенту й уряду до підприємств оборонного комплексу.

Конверсія має здійснюватися з урахуванням реальних фінансових можливостей України. Непродумана зупинка виробництва деяких видів зброї і боєприпасів уже сьогодні негативно позначилася не тільки на колективах підприємств, насамперед на втраті ними кваліфікованих кадрів, а й народному господарстві в цілому. Зброєю торгують багато країн, і, виключивши зі сфери продажу «гарячі» точки планети, Україна могла б також її поставляти, заробляючи необхідні державі валютні кошти і спрямовуючи їх на ту ж конверсію.

Поряд із проблемою конверсії стоїть питання скорочення збройних сил країни. Наша економіка не може витримати нинішніх витрат на оборону. Але й цей процес має бути керованим і не грунтуватися на популістських засадах. Було б доцільно, щоб у частинах, що їх скорочують, придатне для використання в народному господарстві обладнання не просто розпродавали, а продавали офіцерам і прапорщикам, які підлягають звільненню в запас. Тут таки, на місці, треба навчати цих людей нових професій, створювати підприємства та організації, які починали б працювати на народне господарство.

На стабільність ситуації в Україні серйозно впливатиме рівень цін на вугілля. На моє глибоке переконання, ми не повинні допустити їх підвищення навіть шляхом бюджетних дотацій, бо інфляційна спіраль робитиме все нові витки. Оскільки до вартості кожного товару входить енергетична складова, негативних наслідків буде дуже багато.

Перше — це новий виток підвищення цін, який спричинить подорожчання життя і врешті-решт повернеться до шахтарів, які знову будуть змушені піднімати ціну на свою продукцію.

Друге. Непомірна ціна на вугілля може призвести до того, що його перестануть купувати, бо вугілля в інших країнах СНД уже тепер дешевше, що, в свою чергу, зумовить закриття шахт, а в Донбасі немає умов для працевлаштування такої кількості людей.

Третє. Породжені безвихідною ситуацією страйки призведуть до порушення стабільності політичного та економічного життя в країні, а наслідки цього неважко спрогнозувати. Тому яка б велика не була сума дотацій шахтарям, її треба давати.

Ще одним серйозним питанням є реформа системи оплати праці в нашій державі, бо та вакханалія, що нині діється, призводить не тільки до зубожіння населення, а й до розвалу економіки. І тут хочу торкнутися низької оплати праці державних службовців. Питання непопулярне, але його потрібно розв'язувати, бо ситуація в державних структурах загрожує повним розпадом управлінського апарату, який залишають найкваліфікованіші спеціалісти. І врешті-решт ми залишимося з малокваліфікованими кадрами. За яке грамотне управління тоді може йтися? Жодні, навіть найкращі, закони не допоможуть, бо чиновник не матиме необхідної кваліфікації, а економічна ситуація штовхатиме його брати хабарі. Такого ж перегляду потребує і система оплати депутатського корпусу.

І останнє, про що вважаю за необхідне сказати, це роль і права виконавчої влади за умов перехідного періоду.

Сьогодні в нашій державі є кілька десятків програм, які потрібно втілювати в життя для утвердження самостійності України. Безумовно, жорстка адміністративна політика відійшла в минуле. Потрібно керувати за допомогою економічних методів, але давайте подивимося, що таке економічні методи за умов перехідного періоду. Візьмімо будівельну галузь. У країнах зі сталою економічною системою будівництво в рамках державної програми є предметом конкуренції, бо забезпечує високі прибутки організаціям, які виконують державне замовлення. А що діється у нас? Механізм застосування пільг ще тільки розробляють, але навіть коли його буде розроблено, я не певний, що держава зможе під усі численні проблеми забезпечити додаткові фінансові стимули за теперішніх складних умов. А робити це треба. Наведу лише один приклад: будівництво житла в областях, які постраждали від Чорнобильської катастрофи. Було прийнято відповідні рішення, доведено завдання до всіх областей, але справа посувалася досить туго доти, доки Міністерству інвестицій і будівництва не надали відповідні повноваження щодо розв'язання цього питання. І таких випадків, де потрібно й з «влади скористатися», ще буде багато. Іноді навіть нові економічні методи роботи неможливо втілити в життя без жорсткого наказу.

Хтось може звинуватити мене в упередженому ставленні до адміністративних методів керівництва, але я глибоко переконаний, що коли Верховна Рада й уряд, приймаючи Закон про Кабінет міністрів, нехтуватимуть особливостями теперішнього періоду, не створять виваженого балансу між економічними та адміністративними важелями, то віддачі від економічних законів ми ще довго не матимемо.

В одній статті неможливо висвітлити всі економічні питання, які потрібно розв'язати Верховній Раді на цій сесії. Але якщо мої аргументи буде визнано обгрунтованими і з урахуванням їх буде прийнято відповідні рішення, вважатиму, що мети досягнуто.

Юрій СЕРБІН,
народний депутат України.

Селянський щоденник

Розщедрилися на автомобілі

Цієї зими Луганщина буде з хлібом. Повного звіту ще немає. Але вже відомо, що середня врожайність перевищує планову щонайменше на 5 центнерів з гектара. Державі здано 580 тисяч тонн хліба, немало господарства залишили на власних токах, майже 300 тисяч тонн має населення.

Закупівля триває. Якою вона буде успішною, говорити рано. Втім, для великих сумнівів підстав немає. Вперше адміністрація працювала з селянами за суто економічними методами, розрахувалася з хліборобами обіцяними автомобілями, погасила заборгованість минулих років.

За оцінками аграрників, очікується нарощення продукції тваринництва. Ця впевненість грунтується на гарних кормових запасах. Є надія на краще життя.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».

Луганська область.

«СЕЛЕКТА» ПРИЖИЛАСЯ

Такого у Тучині ще не було: пшеничний гектар видав по 75 центнерів добірного зерна. Сорт «селекта», яким засіяли лан, завезений з Чехо-Словаччини. Як бачимо, він проявив свої найкращі якості і далеко від дому.

Площа ним поки що була засіяна невелика, і все зібране зерно тучинці використають для осіннього засіву. А надалі планують продавати насіння іншим господарствам. «Селекту» дуже вигідно впроваджувати у виробництво, адже вміст клейковини в цьому зерні сягає 33 відсотків. Виграш, отже, подвійний: і прибавка врожаю, і реалізація за вищими цінами.

З чехо-словацькими землеробами тучинці співпрацюють давно, чимало доброго в них запозичили. Так само, як пшениця, гарно вродила й завезена від сусідів картопля — сорт «остара» дає по 350—400 центнерів з гектара. Замовлення на посівний матеріал перспективного сорту надходять з багатьох господарств області.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

Гощанський район. Рівненської області.

«Не проп'ємо Україну»

З цим закликом до всіх питущих і непитущих громадян України звертались учасники благодійної акції «Музиканти проти наркоманії та алкоголізму», що відбулася 20 вересня у Львові. Провели її творче об'єднання «Брати Гадюкіни», продюсерський центр «Зруйновані барикади» та ще кілька організацій, що головним своїм завданням вбачають боротьбу із пияцтвом та наркоманією.

На думку організаторів, благодійна акція не стане разовим заходом, а перетвориться у довготривалу програму дій із залученням до неї правих, лівих, середніх, міжнародних та інших організацій і стане українським акордом у програмі ООН «1991—2000 роки: десятиліття Організації Об'єднаних Націй у боротьбі проти зловживань наркотиками». Планується, що наступну акцію буде проведено у Києві, а всі виручені кошти перераховуватимуться на рахунки профільних медичних закладів України та на створення мережі спеціальних національно-просвітницьких закладів. Крім того, музиканти хочуть привернути увагу державних і недержавних мужів до проблеми незахищеності української молоді в умовах переходу суспільства до ринку, що здебільшого і стає тією причиною, яка штовхає на пошуки забуття від щоденних негараздів у наркотиках та горілці.

В акції взяли участь відомі групи «Брати Гадюкіни», які за чутками ніби перестали пити і вживати, «ВВ» (Київ), «Дикий мед» (Донецьк), «КУ-КУ» (Харків), «Бригада С» (Москва), «Агата Крісті» (Катеринбург) та інші, що підтримали гасло «Не проп'ємо Україну!».

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Це ж треба!

ЗАЛИШИВ ГОСТИННІ НАРИ

Утік із євпаторійської тюрми Олександр Шестопалов, котрий сидів там під слідством за малювання свастик, образливих написів на Президента України, Україну, українців. Подейкують, подався на Далекий Схід, поки його ловлять у Криму. І тоді, коли його справа жила в кабінеті слідчого, і тепер, після втечі, сімферопольці милувалися і милуються справою його рук — шедеврами чорнопису. А у Феодосії у втікача з'явився послідовник — старший матрос Чорноморського флоту Світлана Мірошник.

Рух-прес.

Крим.

Як оподатковувати прибуток

Проекти

У Києві на «круглому столі», організованому Мінфіном і фірмою «Рапід», представники урядових установ та ділових кіл обговорили кілька варіантів проекту Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств та організацій».

Розроблений Мінекономіки спільно з Мінфіном проект передбачає ставку податку до 35 процентів для підприємців, 45 — для банків і 50 — для посередників. Пільг у цьому варіанті — мінімум для всіх. Авторський колектив Спілки орендарів і підприємців України передбачає пільги для тих, хто займається науковими розробками, благодійницькою діяльністю, залишаючи при цьому низькі ставки: 30 процентів для підприємців, банкірів, 42 — для брокерів. Автори передбачають пріоритет підприємців, а не держави у розвитку економіки.

Опонентом запропонованих проектів виступив колишній міністр економіки Володимир Лановий, який вважає їх застарілими і такими, які б були доречними для 1985—1990 років, коли ми лише переходили від нормативного порядку до податкового. Сьогодні потрібна повна реконструкція фінансової системи і переміщення всіх фінансових потоків на ринок з обмеженим розподілу коштів через держбюджет. Були й інші пропозиції, які буде передано на розгляд Верховної Ради.

Дмитро БОНДАР.

Коротко

НА ЧЕСТЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Невдовзі в Червонограді постане пам'ятник на честь незалежності України. На фоні стилізованого хреста — фігура воскреслого Ісуса як символ оновлення, відродження. Проект майбутнього пам'ятника експонується в приміщенні міської Ради народних депутатів. Його автор — місцевий художник Василь Войтович.

Львівська область. **Тарас ЛЕХМАН.**

АСТРОЛОГ ПОПЕРЕДИВ

Виступаючи в програмі радіо «Ужгород-контакт» відомий астролог П. Глоба попросив закарпатців берегти воду. На його думку, втрата води на Закарпатті загрожує катастрофою всій Європі. Сповнені почуттям відповідальності за Європу, місцеві жителі серйозно задумалися над проблемами раціонального природокористування. Добре було б, якби астролог щось подібне сказав у кожній області.

Ужгород. **ІА «ІНТЕЛЕКТ».**

ДВОКРИЛІ ТАКСІ

Незабаром двомісні літаки для пасажирських перевезень випробуємо на замовлення «Авіації України» Красилівський агрегатний завод. Виконати це важливе завдання передбачено в 1992—1995 роках згідно з програмою розвитку авіаційної промисловості республіки.

Хмельницька область. **Надія ПАКУЛЬКО.**

Щось новеньке

«КОЗАЦЬКІ» ДЛЯ КОЗАКІВ

Кременчуцька тютюнова фабрика відзначає 150-річчя. Але голова у директора Віталія Сергієнка заклопотана не лише ювілейними урочистостями: приймальню щодня штурмують гості-посланці за тютюновим дефіцитом. А що може перепасти простим курцям?

— Завершили реконструкцію підприємства,— говорить директор,— поміняли технологічні лінії, вже другого дня увійшли у графік виробництва. Протягом вересня маємо намір повністю оновити асортимент. На зміну «Космосу», «Фільтру», «Любительським» та іншим маркам цигарок прийдуть «Козацькі», «Ювілейні», «Дніпро», «СВ». Це цигарки не лише кращого естетичного вигляду та з яскравою національною символікою, а, сподіваюсь, і з кращими смаковими якостями.

Ще одна не вельми приємна новина. Тютюнові вироби подорожчають як мінімум на двадцять відсотків, інакше виробництво стане збитковим.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Ситуація

СТРІЛЕЦЬ ГОЛОДУЄ

Несподівана звістка збурила тиху Вільшанку. Біля будинку райради та райдержадміністрації розпочав голодовку колишній стрілець відділу позавідомчої охорони райвідділу внутрішніх справ Олександр Кокорін. За його словами, мотивом до такого відчайдушного кроку стало переслідування з боку начальства, примусове доставлення в міліцію із зборів трудового колективу і навіть побиття. А потім — ще й 10 днів адмінарешту. Після марних спроб опротестувати ці дії стрілець вдався до голодовки.

Цікаво, що районна адміністрація забила на сполох також, розпочавши телефонувати до обласного суду та прокуратури. Але й на десятий день голодовки до Вільшанки ніхто не приїхав.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Прецедент

НАЙШЛИ СОБІ МОРОКУ

У серпні, коли Дніпропетровськ готувався до річниці незалежності України, місцеві газети повідомили, що на честь свята парк імені Валерія Чкалова переіменовано. Точніше, йому повернуто колишню назву — сад Лазаря Глоби.

Справа в тому, що й Катеринослава ще не існувало, коли запорозький козак Л. Глоба, поселившись тут у тодішньому селі Половиця, власноруч посадив два сади — нині найрозкішніші й найзатишніші у місті парки імені В. Чкалова та імені Т. Шевченка. Перший із них, де й поховано невтомного козака-садівника, на знак вдячності та пам'яті городяни вдавнину називали садом Лазаря Глоби. Валерій Чкалов, звичайно, легендарний, та ніякого відношення до Дніпропетровська не мав.

Хотів і я тоді негайно поінформувати читачів «Голосу України» про відновлення справедливості, та дзвінок до міськвиконкому зупинив: як з'ясувалося, місцеві газети поквапилися. То був лише благородний намір, офіційно ж ще належало утвердити.

Несподівано на засіданні міськвиконкому парк нарешті перейме... гарячої ди... голосуванн... переважил... зака Глоби... членів міс... комітету, п... і депутатс... тято були... зумів, боя... цедент, ад... ську й до... підприємст... назви добі... алізму, но... ставлення... змінилося... ня, аби ка... вань тут п... насам... «знадобит... а їх і так...

Н...

Дніпроп...

«Cito!»

НАЙПЕРШІ

СТУДЕНТИ ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ МЕДИЦИНИ ОТРИМАЛИ ДНЯМИ СТУДЕНТСЬКІ КВИТКИ

Не кажучи про те, що протягом багатьох не років — десятиліть! — народна медицина переслідувалася, навіть в останні роки стояло питання: як практикувати народному лікарю за відсутності медичної освіти? До яких тільки компромісів не удавались організатори медичного обслуговування, щоб дати можливість народним цілителям допомагати людям. Де компроміси, там і шарлатанство. Тож не дивно, що під виглядом справжніх цілителів часто діяли люди, нечисті на руку і совість.

Нарешті знайдено шлях до вирішення проблеми. Віднині інститут народної медицини буде готувати спеціалістів, спроможних поєднати знання в області традиційної і нетрадиційної медицини. Перший набір до інституту — це переважно хлопчики і дівчатка, які закінчили медичні училища. Навчання платне. Але більшості студентів допомагають спонсори.

Одержали квитки і одя... що ж, щасти вам, перші ла...

Мар...

Фото Олександ...

Реалії

СТУДЕНТ ГІРШИЙ ЗА СИ...

«Бригантина» — їдальня для студентів Донецького держуніверситету — зустріла юнаків та дівчат, які ступили на дорогу знань, зачиненими дверима через неготовність. Годі на неї сподіватись до листопада.

Втім, з такою самою проблемою мають справу й інші вузи області. Наприклад, у Маріупольському металургійному інституті не відшукали можливості фінансувати їдальню, а давно обіцяний харчоблок Слов'янського пединституту взагалі не починали споруджувати. Більш як 800 студентів цього вузу змушені платити за приватне житло одну тисячу купонів на місяць. Через відсутність гуртожитку 500 студентів Горлівського педінституту іноземних мов також очікує приватний сектор. Таке становище як для горлівчан, так і для слов'янців не зміниться протягом року, бо будівництво гуртожитків пообіцяли завершити лише 1994 року. Втім, до цього терміну нав... ряд чи вс... тільки фу...

Андрій... ського пр... університе... про це... якщо ... без додат... обійтися. ... живання ... викласти ... понів. Спа... жаліли — ... безоплатно...

Вік...

НЕВЖЕ ДЗВОНИТИМЕМО В ...

Державна адміністрація Києва запровадила нові тарифи за користування телефонним зв'язком. Відтепер абонементна плата за користування телефоном становить 80, а встановлення телефонного апарату — 5 тисяч купонів. Це, так би мовити, прямий відгук трудящих на рішення Кабінету міністрів надати право підприємствам встановлювати ціни й тарифи самостійно, відповідно до особливостей регіонів та собівартості утримання телефонних мереж. Виробниче об'єднання «Київзв'язок» розробило нові тарифи, а держадміністрація — їх затвердила. Немає сумніву, що й інші підприємства зв'язку чинитимуть, як кияни. Врешті-решт, це закономірно, оскільки за відсутності централізованого фінансування галузі єдина можливість її якось утримувати — стягувати більш... абонентів... мовчання... том. У пл... ні Міністе... бутнє, але... важко, па... на АТ... ся електро... якщо зрос... енергоресу... ціна теле...

Се...

ДАІ України повідомляє

ОБЕРЕЖНО — ДОЩІ

Тяжка дорожньо-транспортна пригода трапилася на шляху Київ — Харків. Хоча щойно пройшов дощ і в багатьох місцях траса була мокрою, житель міста Лубни Полтавської області, перебуваючи за кермом «Жигулів», не звертав на це ніякої уваги. І от на одній з таких ділянок шляху автолюбитель не впорався з управлінням, виїхав на смугу зустрічного руху, де і сталося зіткнення з вантажною машиною. Водій і четверо пасажирів, які перебували в салоні легковика, одержали смертельні поранення.

Не врахував під час поїздки корективи погоди і В. Мовчан із Кременчука. Він також не обрав безпечну швидкість і, коли проїжджав через калюжу, не втримав кермо «Таврії». Машину винесло на узбіччя, і вона вдарилася в стовп. Мовчан та один із його пасажирів загинули. Іншого тяжко травмовано.

Повідомлення про подібні випадки надійшли і з інших областей республіки. Отже, як бачимо, водії ще не налаштувалися на роботу за несприятливих погодних умов.

Всього ж протягом минулої семиденки на шляхах республіки зареєстровано 1190 дорожньо-транспортних пригод, під час я... загинуло, ... Аварій м... якби на ... стали пра... інспекції. ... ни виявил... грубих по... рожнього ... тримали з... бителів із...

…бУток

…при цьому 30 процентів банкірів. 42 Автори пе… …ритет підпри… …жави у роз…

…пропонованих …ив колишній Володимир …важає їх за… …дми, які б для 1985— …ми лише …ормативного …кового. Сьо… …реконст… …системи і фінансових …з обмежен… …ити через …були й інші …буде переда… …рховної Ра…

…БОНДАР.

…сть незалеж… …гура воскрес… …оект майбут… …Ради народ… …асиль Войто…

…ЛЕХМАН.

…відомий аст… …. На його …трофою всій …опу, місце… …ціонального …щось по…

…ТЕЛЕКТ».

…резень ви… …ський агре… …дбачено в …аїнної про…

…КУЛЬКО.

…КІВ

…, «Любите… …им маркам …«Козацькі», …про», «СВ». …ше кращо… …лянду та з …ьною сим… …аюсь, і з …ими якостя…

…ьми при… …нові виро… …як мінімум …ктків, інак… …стане збит…

…ГРИНЬ.
…асть.

…ДУЄ

…ще й 10 Після мар… …тувати ці …до голо…

…йонна адмі… …а сполох …телефону… …суду та …й на деся… …ки до Віль… …риїхав.

…ВОЛОК.
…область.

Прецедент

НАЙШЛИ СОБІ МОРОКУ

У серпні, коли Дніпропетровськ готувався до річниці незалежності України, місцеві газети повідомили, що на честь свята парк імені Валерія Чкалова перейменовано. Точніше, йому повернуто колишню назву — сад Лазаря Глоби.

Справа в тому, що й Катеринослава ще не існувало, коли запорозький козак Л. Глоба, поселившись тут у тодішньому селі Половиця, власноруч посадив два сади — нині найрозкішніші й найзатишніші у місті парки імені В. Чкалова та імені Т. Шевченка. Перший із них, де й поховано невтомного козака-садівника, на знак вдячності та пам'яті городяни вдавнину називали садом Лазаря Глоби. Валерій Чкалов, звичайно, легендарний, та ніякого відношення до Дніпропетровська не мав.

Хотів і я тоді негайно поінформувати читачів «Голосу України» про відновлення справедливості, та дзвінок до міськвиконкому зупинив: як з'ясувалося, місцеві газети поквапилися. То був лише благородний намір, офіційно ж ще належало утвердити.

Нещодавно на засіданні міськвиконкому парк нарешті перейменували. Але після гарячої дискусії-суперечки та голосування, в якому ледь переважили прихильники козака Глоби. Чому ж багато членів міського виконавчого комітету, голів райвиконкомів і депутатських комісій так затято були проти? Як я зрозумів, боялися створити прецедент, адже в Дніпропетровську й досі багато вулиць, підприємств тощо зберігають назви доби розвиненого соціалізму, носять імена людей, ставлення до яких уже явно змінилося. Правда, небажання, аби кампанія перейменувань тут починалася, пояснюють насамперед тим, що «знадобиться чимало коштів, а їх і так не вистачає...».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

«Cito!»

НАЙПЕРШІ

СТУДЕНТИ ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ МЕДИЦИНИ ОТРИМАЛИ ДНЯМИ СТУДЕНТСЬКІ КВИТКИ

Не кажучи про те, що протягом багатьох не років — десятиліть! — народна медицина переслідувалася, навіть в останні роки стояло питання: як практикувати народному лікарю за відсутності медичної освіти? До яких тільки компромісів не удавались організатори медичного обслуговування, щоб дати можливість народним цілителям допомагати людям. Де компроміси, там і шарлатанство. Тож не дивно, що під виглядом справжніх цілителів часто діяли люди, нечисті на руку і совість.

Нарешті знайдено шлях до вирішення проблеми. Віднині інститут народної медицини буде готувати спеціалістів, спроможних поєднати знання в області традиційної і нетрадиційної медицини. Перший набір до інституту — це переважно хлопчики і дівчатка, які закінчили медичні училища. Навчання платне. Але більшості студентів допомагають спонсори.

Одержали квитки і одягли білі халати. Ну що ж, щасти вам, перші ластівки...

Марина ДЯТЛОВА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Реалії

СТУДЕНТ ГІРШИЙ ЗА СИРОТУ

«Бригантина» — їдальня для студентів Донецького держуніверситету — зустріла юнаків та дівчат, які ступили на дорогу знань, зачиненими дверима через неготовність. Годі на неї сподіватись до листопада.

Втім, з такою самою проблемою мають справу й інші вузи області. Наприклад, у Маріупольському металургійному інституті не відшукали можливості фінансувати їдальню, а давно обіцяний харчоблок Слов'янського педінституту взагалі не починали споруджувати. Більш як 800 студентів цього вузу змушені платити за приватне житло одну тисячу купонів на місяць. Через відсутність гуртожитку 500 студентів Горлівського педінституту іноземних мов також очікує приватний сектор. Таке становище як для горлівчан, так і для слов'янців не зміниться протягом року, бо будівництво гуртожитків пообіцяли завершити лише 1994 року. Втім, до цього терміну навряд чи встигнуть, бо заклали тільки фундамент.

Андрій Кириза із студентського профкому Донецького університету, довідавшись про це, іронічно усміхнувся: якщо батьки не допоможуть, без додаткового заробітку не обійтися. Адже тільки за проживання в гуртожитку треба викласти щомісяця 1200 купонів. Спасибі, хоч сиріт пожаліли — вони проживають безоплатно.

Віктор ПАСІЧНИК.

НЕВЖЕ ДЗВОНИТИМЕМО В РЕЙКУ?

Державна адміністрація Києва запровадила нові тарифи за користування телефонним зв'язком. Відтепер абонементна плата за користування телефоном становить 80, а встановлення телефонного апарату — 5 тисяч купонів. Це, так би мовити, прямий відгук трудящих на рішення Кабінету міністрів надати право підприємствам встановлювати ціни й тарифи самостійно, відповідно до особливостей регіонів та собівартості утримання телефонних мереж. Виробниче об'єднання «Київзв'язок» розробило нові тарифи, а держадміністрація — їх затвердила. Немає сумніву, що й інші підприємства зв'язку чинитимуть, як кияни. Врешті-решт, це закономірно, оскільки за відсутності централізованого фінансування галузі єдина можливість її якось утримувати — стягувати більш високу платню з абонентів. Життя дорожчає, мовчання стає, справді, золотом. У плановому управлінні Міністерства зв'язку ухиляються від прогнозів на майбутнє, але прогнозувати не важко, пам'ятаючи про те, що на АТС використовується електрообладнання. Тож, якщо зростатимуть ціни за енергоресурси, зростатиме й ціна телефонної розмови.

Сергій ВУСАТИЙ.

ДАІ України повідомляє

…ЕЖНО — ДОЩІ

…ого руху. …ення з ван… Водій і че… …які перебу… …легковика, …ні поранен…

…час поїзд…ки корективи погоди і В. Мовчан із Кременчука. Він також не обрав безпечну швидкість і, коли проїжджав через калюжу, не втримав кермо «Таврії». Машину винесло на узбіччя, і вона вдарилася в стовп. Мовчан та один із його пасажирів загинули. Іншого тяжко травмовано.

Повідомлення про подібні випадки надійшли і з інших областей республіки. Отже, як бачимо, водії ще не налаштувалися на роботу за несприятливих погодних умов.

Всього ж протягом минулої семиденки на шляхах республіки зареєстровано 1190 дорожньо-транспортних пригод, під час яких 192 чоловіки загинуло, 1345 поранено. Аварій могло бути більше, якби на заваді «героям» не стали працівники Державтоінспекції. За цей період вони виявили майже 107 тисяч грубих порушень правил дорожнього руху, до того ж затримали за кермом 5886 любителів їзди «під градусом».

Презентації

ВАЖЛИВО ВСТАНОВИТИ КОНТАКТИ

Індійська торгова виставка відкрилася сьогодні у Торгово-промисловій палаті України в Києві.

На ній представлена продукція десятків індійських підприємств як державного, так і приватного секторів. Організатором виставки виступила Індійська спілка сприяння торгівлі. Ця державна організація виникла в результаті об'єднання Управління торгових ярмарок Індії та Асоціації з розвитку торгівлі. Ось що сказала директор виставки пані Ясмін САЙФУЛЛА.

— Сьогоднішня виставка — не що інше, як реалізація двосторонньої торгової угоди між урядами наших держав, яку було підписано під час візиту до Індії Президента Леоніда Кравчука. Ідея цього заходу проста і в той же час вкрай важлива — розвиток економічного співробітництва між республіками. На нашу думку, економіка і торгівля — це ті сфери, де у нас є багато спільних інтересів, де успіх і прогрес конче потрібен Україні та Індії.

Крім того, на виставці передбачається підписання контрактів з українськими бізнесменами. Сподіваємося, що в ці дні з'являться нові спільні украї… …приємства. І… …що в листопа… …Індії проходит… …на промислова… …вже запросил… …підприємців … …участь. Так… …встановити … …лі, я у цьому… …ни зможуть … …ватися.

Сергій Д…

Власкори повідомляють

Бішкек

СПІВРОБІТНИЦТВО, АЛЕ БЕЗ РЕЛІГІЙНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ

Меморандум про міжпарламентське співробітництво підписано в ході недавнього візиту до Тегерана державної делегації Киргизстану на чолі з Головою Верховної Ради республіки Шеримкуловим.

У ньому передбачається обмін досвідом між законодавчими органами обох держав. Під час зустрічі спікера киргизстанського парламенту з іранським Президентом Рафсанджані обговорювалися також перспективи встановлення тісного співробітництва в інших галузях. Представники Киргизстану висловилися за розширення зв'язків з сусідами по азіатському регіону. Проте, вибравши світський шлях розвитку, киргизстанське керівництво окреслило сферу взаємовідносин з державами ісламського світу рамками економіки, науки й техніки, освіти й культури. Це пі… …нішня поїздка — релігійних а… …жавного співробітництва в ход… …калися.

Євген Д…

Єреван

ДОПОМОЖЕ ДЕРЖАВА

З метою соціального захист… …загинув під час воєнних дій н… …байджанському кордоні або … …цього інвалідом, Президент … …Тер-Петросян підписав указ.

Згідно з документом, сім'ї … …ковослужбовців одержать по … …бованців, інваліди І групи — п… …по 40, ІІІ — по 30 тисяч карб… …Президента передбачено й ни… …дів на підтримку сімей полег… …військовослужбовців.

Ара МІ…

Нотатки оглядача

РУМУНІЯ: ЖАРКА ОСІНЬ

На політичному барометрі Румунії — жарка осінь. Передвиборну кампанію, яка має закінчитися 27 вересня обранням парламенту і президента країни, сповнена драматизму. «У бій» вступили понад 36 політичних партій і партійних коаліцій, а про свій намір посісти найвищу в Румунії посаду оголосили шість претендентів.

За повідомленнями місцевої преси, основна боротьба як за місця в сенаті та палаті депутатів, так і за президентське крісло розгорнулася між представниками опозиційної Демократичної конвенції Румунії (ДКР), до складу якої входять 19 політичних партій і громадських формувань, Фронту національного порятунку (ФНП), очолюваного екс-прем'єр-міністром П. Романом, і Демократичного Фронту національного порятунку (ДФНП), підтримуваного нинішнім Президентом Румунії І. Ілієску. З серйозними намірами включилися у кампанію і деякі інші партії й формування «лівої» орієнтації на чолі з Соціалістичною партією праці.

Політична атмосфера напередодні виборів характеризується двома чинниками: глибокою економічною кризою, в якій перебуває румунська економіка, і намаганням опозиції (її беззастережно підтримує більшість незалежних засобів інформації) ототожнити труднощі з особою Президента. Уряд лають «постільки-поскільки», головна ж відповідальність покладається на І. Ілієску. На його адресу лунають звинувачення у «прихильності до старих структур», у розвалі економіки. У заявах конкурентів І. Ілієску характеризується як людина, «на якій висить тягар минулого» (недвозначний натяк на той факт, що І. Ілієску свого часу був секретарем ЦК за часів Н. Чаушеску), що, мовляв, заважає йому «жити інтересами народу». Ці тези в устах опозиції підкріплюються звинуваченням на адресу Президента в тому, що саме він санкціонував скорочення з першого вересня державних дотацій на 14 груп товарів широкого вжитку, яке, звичайно, завдасть додаткові турботи трудящим.

На позицію виборців може вплинути й те, що кандидатуру І. Ілієску на майбутніх президентських виборах крім ДФНП вирішили підтримати ще кілька партій ліво-центристського блоку. Не виключають й підтримки з боку Соціалістичної партії праці, недавній з'їзд якої поставив перед І. Ілієску лише одну вимогу: випустити з тюрми членів колишнього політбюро.

Кампанія по дискредитації нинішнього Президента дістала новий поштовх після його поїздки до міста Констанци. Як свідчить преса, І. Ілієску, зачеплений за живе поведінкою групи громадян, які вигукували антипрезидентські гасла, вийшов з машини, схопив одного з них (як виявилося, кореспондента місцевої газети «Телеграф») за комір і різко спитав його: «Ей, ти, що маєш проти мене?» «Президент дійшов до рукоприкладства!» — одностайно на перших полос… …опозиційна пр… …дники І. Ілієс… …спростували т… …зет, заявивши… …кації є «бруд… …і «не вкладаю… …рамки», про… …галас може з…

Як і перед… …аналітики, на … …пі передвиборн… …новна боротьба… …І. Ілієску й ма… …тором універс… …стантинеску, … …мократичною … …П. Роман відм… …ти свою кан… …ФНП й виріш… …місце в парла… …мендувавши к… …ного із своїх… …сподвижників, … …лови партії … …Останній, до р… …ло вписався в… …боротьбу.

Президент н… …інтерв'ю газеті… …(«Ранок»), яке… …са й оглядачі … …редвиборною … …нішнього гла… …І. Ілієску викл… …ди на ситуаці… …На його думку… …зидент, і парл… …ли покладені н… …у країні ліквід… …тичний режим, … …ви для розвит… …тичної й демо… …тичної системи…

Основними на… …шої діяльності, … …еску, є гаранту… …державою всіх … …ті, збереження … …в перехідний … …ловного провід… …соціальний зах…

Як бачимо, … …поміркована. А… …для атак як с… …злива. Що й с… …в сьогоднішніх… …баталіях.

Володимир…

Презентації

ВАЖЛИВО ВСТАНОВИТИ КОНТАКТИ

Індійська торгова виставка відкрилася сьогодні у Торгово-промисловій палаті України в Києві.

На ній представлена продукція десятків індійських підприємств як державного, так і приватного секторів. Організатором виставки виступила Індійська спілка сприяння торгівлі. Ця державна організація виникла в результаті об'єднання Управління торгових ярмарок Індії та Асоціації з розвитку торгівлі. Ось що сказала директор виставки пані Ясмін САЙФУЛЛА.

— Сьогоднішня виставка — не що інше, як реалізація двосторонньої торгової угоди між урядами наших держав, яку було підписано під час візиту до Індії Президента Леоніда Кравчука. Ідея цього заходу проста і в той же час вкрай важлива — розвиток економічного співробітництва між республіками. На нашу думку, економіка і торгівля — це ті сфери, де у нас є багато спільних інтересів, де успіх і прогрес конче потрібен Україні та Індії.

Крім того, на виставці передбачається підписання контрактів з українськими бізнесменами. Сподіваємося, що в ці дні з'являться нові спільні україно-індійські підприємства. Повинна додати, що в листопаді 1993 року в Індії проходитиме міжнародна промислова виставка. Ми вже запросили українських підприємців узяти в ній участь. Так що важливо встановити контакти. А далі, я у цьому впевнена, вони зможуть успішно розвиватися.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Власкори повідомляють

Бішкек

СПІВРОБІТНИЦТВО, АЛЕ БЕЗ РЕЛІГІЙНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ

Меморандум про міжпарламентське співробітництво підписано в ході недавнього візиту до Тегерана державної делегації Киргизстану на чолі з Головою Верховної Ради республіки Шеримкуловим.

У ньому передбачається обмін досвідом між законодавчими органами обох держав. Під час зустрічі спікера киргизстанського парламенту з іранським Президентом Рафсанджані обговорювалися також перспективи встановлення тісного співробітництва в інших галузях. Представники Киргизстану висловилися за розширення зв'язків з сусідами по азіатському регіону. Проте, вибравши світський шлях розвитку, киргизстанське керівництво окреслило сферу взаємовідносин з державами ісламського світу рамками економіки, науки й техніки, освіти й культури. Це підтвердила й нинішня поїздка — релігійних аспектів міждержавного співробітництва в ході візиту не торкалися.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Єреван

ДОПОМОЖЕ ДЕРЖАВА

З метою соціального захисту сімей тих, хто загинув під час воєнних дій на вірмено-азербайджанському кордоні або став внаслідок цього інвалідом, Президент Вірменії Левон Тер-Петросян підписав указ.

Згідно з документом, сім'ї загиблих військовослужбовців одержать по 100 тисяч карбованців, інваліди I групи — по 50 тисяч, II — по 40, III — по 30 тисяч карбованців. Указом Президента передбачено й низку інших заходів на підтримку сімей полеглих і скалічених військовослужбовців.

Ара МЕЛІКЄТЯН.

Нотатки оглядача

РУМУНІЯ: ЖАРКА ОСІНЬ

На політичному барометрі Румунії — жарка осінь. Передвиборну кампанію, яка має закінчитися 27 вересня обранням парламенту і президента країни, сповнена драматизму. «У бій» вступили понад 36 політичних партій і партійних коаліцій, а про свій намір посісти найвищу в Румунії посаду оголосили шість претендентів.

За повідомленнями місцевої преси, основна боротьба як за місця в сенаті та палаті депутатів, так і за президентське крісло розгорнулася між представниками опозиційної Демократичної конвенції Румунії (ДКР), до складу якої входять 19 політичних партій і громадських формувань, Фронту національного порятунку (ФНП), очолюваного екс-прем'єр-міністром П. Романом, і Демократичного Фронту національного порятунку (ДФНП), підтримуваного нинішнім Президентом Румунії І. Ілієску. З серйозними намірами включилися у кампанію і деякі інші партії й формування «лівої» орієнтації на чолі з Соціалістичною партією праці.

Політична атмосфера напередодні виборів характеризується двома чинниками: глибокою економічною кризою, в якій перебуває румунська економіка, і намаганням опозиції (її беззастережно підтримує більшість незалежних засобів інформації) ототожнити труднощі з особою Президента. Уряд лають «постільки-поскільки», головна ж відповідальність покладається на І. Ілієску. На його адресу лунають звинувачення у «прихильності до старих структур», у розвалі економіки. У заявах конкурентів І. Ілієску характеризується як людина, «на якій висить тягар минулого» (недвозначний натяк на той факт, що І. Ілієску свого часу був секретарем ЦК за часів Н. Чаушеску), що, мовляв, заважає йому «жити інтересами народу». Ці тези в устах опозиції підкріплюються звинуваченням на адресу Президента в тому, що саме він санкціонував скорочення з першого вересня державних дотацій на 14 груп товарів широкого вжитку, яке, звичайно, завдасть додаткові турботи трудящим.

На позицію виборців може вплинути й те, що кандидатуру І. Ілієску на майбутніх президентських виборах крім ДФНП вирішили підтримати ще кілька партій ліво-центристського блоку. Не виключають й підтримки з боку Соціалістичної партії праці, недавній з'їзд якої поставив перед І. Ілієску лише одну вимогу: випустити з тюрми членів колишнього політбюро.

Кампанія по дискредитації нинішнього Президента дістала новий поштовх після його поїздки до міста Констанци. Як свідчить преса, І. Ілієску, зачеплений за живе поведінкою групи громадян, які вигукували антипрезидентські гасла, вийшов з машини, схопив одного з них (як виявилося, кореспондента місцевої газети «Телеграф») за комір і різко спитав його: «Ей, ти, що маєш проти мене?» «Президент дійшов до рукоприкладства!» — одностайно на перших полосах оголосила опозиційна преса. І хоча радники І. Ілієску категорично спростували твердження газет, заявивши, що ці публікації є «брудним варивом» і «не вкладаються у будь-які рамки», пропагандистський галас може зробити своє...

Як і передбачали місцеві аналітики, на останньому етапі передвиборної кампанії основна боротьба ведеться між І. Ілієску й маловідомим ректором університету Е. Константинеску, висунутим Демократичною конвенцією. П. Роман відмовився висунути свою кандидатуру від ФНП й вирішив боротися за місце в парламенті, порекомендувавши кандидатом одного із своїх найближчих сподвижників, заступника голови партії К. Драгомира. Останній, до речі, дуже вдало вписався в передвиборну боротьбу.

Президент не мовчить. В інтерв'ю газеті «Діміняца» («Ранок»), яке місцева преса й оглядачі вважають передвиборною програмою нинішнього глави держави, І. Ілієску виклав свої погляди на ситуацію в Румунії. На його думку, і він як Президент, і парламент виконали покладені на них функції: у країні ліквідовано комуністичний режим, створено умови для розвитку плюралістичної й демократичної політичної системи.

Основними напрямами дальшої діяльності, вважає І. Ілієску, є гарантування й захист державою всіх форм власності, збереження ролі держави в перехідний період як головного провідника реформ, соціальний захист населення.

Як бачимо, позиція досить поміркована. А отже, зручна для атак як справа, так і зліва. Що й спостерігається в сьогоднішніх політичних баталіях.

Володимир САВЦОВ.

Експрес-інформація

ПЕРЕДРІКАЮТЬ ПРОТИСТОЯННЯ

Верховна Рада Росії зібралася вчора після літніх канікул. На порядку денному, схваленому депутатами в перший день, — питання економічної реформи, обговорення Федеративного договору та проекту нової Конституції Росії. З доповіддю про соціально-економічний стан країни виступив виконуючий обов'язки глави уряду Гайдар. Спостерігачі передрікають напружене протистояння на сесії між прихильниками і супротивниками демократичних реформ.

СЛОВО БАНКІРАМ

Щорічна нарада Міжнародного валютного фонду і Всесвітнього банку відкрилася у Вашингтоні. В зустрічі також беруть участь міністри фінансів, керівники центральних банків та економічних відомств усіх країн Східної Європи та більшості держав СНД. Серед тем, що обговорюються: бюджетний дефіцит і сповільнення економічного поступу промислово розвинутих країн, зростання рівня бідності в країнах, що розвиваються, а також хід економічних реформ у країнах Східної Європи та колишніх республік СРСР.

ЧЕЧНЯ ВІДКЛИКАЄ СВОЇХ

Чеченські добровольці залишать Абхазію протягом найближчих двох—трьох днів. Про це заявив голова комітету з оборони і держбезпеки чеченського парламенту Сулейменов. Виступаючи по місцевому телебаченню, він повідомив, що такої домовленості досягнуто на його зустрічі в Москві з держсекретарем Росії Бурбулісом.

НЕ МОЖУТЬ СПОКІЙНО РОЗІЙТИСЯ

Питання щодо поділу ЧСФР на дві держави обговорюватиметься на сесії чехо-словацького парламенту, яка відкрилася в Празі. Офіційне роз'єднання має відбутися 1 січня. Як відомо, з цим погодилися дві найбільші політичні партії — чеський Громадянський демократичний рух і Рух за демократичну Словаччину. Проте досі не вирішено питання: мати спільну армію і валюту чи ні.

ЗАНЕПАД ЕКОНОМІКИ ПЛЮС ТЕРОРИЗМ

Майбутнє Грузії залежить від врегулювання економічної кризи. Таку думку висловив міністр закордонних справ республіки Чікваїдзе в інтерв'ю газеті «Нью-Йорк таймс». Він підкреслив, що більше стурбований економічною ситуацією, ніж сепаратистськими заворушеннями. За деякими даними, інфляція в Грузії становить 50 відсотків на місяць. 20 відсотків працездатного населення не мають роботи. Становище погіршується ще й тим, що внаслідок зруйнування мостів перерване залізничне сполучення з Росією. Це призвело до закриття багатьох підприємств.

Тим часом надійшло повідомлення, що в понеділок пізно ввечері невідомі обстріляли з автоматичної зброї будинок Держради Грузії, де якраз проходило позачергове засідання. Затримати терористів не вдалося.

ТРИВАЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ

Сирії з Ізраїлем. Головну увагу на них приділено спільній заяві щодо принципів двосторонніх переговорів. Обидві сторони обговорюють нині текст офіційної вимоги Дамаска про звільнення Ізраїлем Голанських висот, захоплених ним у 1967 році. На думку представників Сирії та Ізраїлю, спільний документ про принципи переговорів може бути підготовлений до кінця тижня.

ПАРЛАМЕНТ МАЄ ВИЗНАЧИТИСЯ

Учора відкрилася п'ята сесія Верховної Ради Республіки Вірменія. Парламент має обговорити більш як сто законопроектів, що їх підготували постійні комісії. Серед них — проекти нової Конституції, законодавчих актів про економічну реформу та створення національної армії.

Очікується, що депутати також розглянуть і питання реформи Верховної Ради. Багато парламентаріїв вважають, що вона повинна стати професіональною. Водночас висловлюють побоювання щодо результативності роботи сесії. Річ у тім, що парламент досі не з'ясував, яка з його функцій є пріоритетною, —законодавча чи контрольна.

УКАЗ ПРО ПРИЗОВ

на дійсну військову службу в жовтні—грудні підписав Президент Азербайджану Ельчибей. Згідно з документом новобранці поповнять збройні сили та інші військові формування, створені відповідно до законодавства республіки.

ПІД ЗАГРОЗОЮ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

«Якщо Китай і далі відчуватиме серйозну нестачу грошей, його економіка під тиском інфляційних процесів зійде з колії», — заявив міністр фінансів КНР Лю Чжунлі. Він, зокрема, повідомив, що нині зовнішній борг країни сягнув 60 мільярдів доларів США, а внутрішній — 130 мільярдів юанів (майже 23 мільярди доларів).

ПОПРАЦЮВАЛИ ПЛІДНО

Завершився другий день офіційного візиту Президента Казахстану Назарбаєва до ФРН. Глава казахстанської держави зустрівся з федеральним канцлером Колем, відвідав Німецьку торгово-промислову палату. Сторони підписали кілька двосторонніх документів, в тому числі торговоекономічну угоду.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Положення про Національний комітет боротьби із захворюванням на СНІД

1. Затвердити Положення про Національний комітет боротьби із захворюванням на СНІД при Президенті України, персональний склад цього Комітету та його колегії, що додаються.

2. Установити граничну чисельність працівників апарату Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД у кількості 90 одиниць та виділити на 1992 рік асигнування на утримання Комітету в сумі 4,4 млн. крб., у тому числі фонд оплати праці — 2,1 млн. крб.

Міністерству фінансів України профінансувати витрати на утримання Комітету за рахунок коштів Державного бюджету України на утримання органів державної виконавчої влади.

3. Установити умови оплати праці працівників Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД стосовно до умов оплати праці працівників міністерств.

Кабінету міністрів України вирішити питання щодо лікувально-оздоровчого обслуговування працівників Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД.

4. Голові Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД, Представникам Президента України в областях, містах Києві та Севастополі відповідно до Закону України «Про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення» створити регіональні та місцеві комітети боротьби із захворюванням на СНІД.

5. Голові Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД разом з Представником Президента України в місті Києві подати Адміністрації Президента України пропозиції щодо створення в місті Києві Національного інституту СНІДу, розміщення апарату Національного комітету та цього інституту.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
16 вересня 1992 року.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ БОРОТЬБИ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМ НА СНІД ПРИ ПРЕЗИДЕНТІ УКРАЇНИ

1. Національний комітет боротьби із захворюванням на СНІД при Президенті України (далі — Національний комітет) є спеціальним органом державної виконавчої влади, утвореним відповідно до Закону України «Про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення».

2. Національний комітет підпорядкований і підзвітний Президентові України.

У своїй діяльності Національний комітет керується Конституцією України, Законом України «Про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення», іншими актами законодавства України.

3. Основними завданнями Національного комітету є:

здійснення державного управління у сфері боротьби із захворюванням на СНІД;

реалізація державної політики у сфері боротьби із захворюванням на СНІД;

міжвідомча координація заходів щодо боротьби із захворюванням на СНІД;

формування громадської думки щодо державної політики у сфері боротьби із захворюванням на СНІД.

4. Національний комітет відповідно до покладених на нього завдань:

розробляє проекти міжгалузевих програм боротьби зі СНІДом та здійснює контроль за їх виконанням;

контролює здійснення Міністерством охорони здоров'я України, його органами й установами на місцях, усіма іншими державними органами, а також підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форм власності, заходів щодо боротьби із захворюванням на СНІД;

координує роботу галузевих міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади з питань профілактики, діагностики та лікування хворих на СНІД;

аналізує епідеміологічний моніторинг захворюваності на СНІД в Україні та організує оперативне реагування на зміну епідемічної ситуації;

організує проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень з питань подолання вірусу імунодефіциту людини та боротьби із захворюванням на СНІД;

здійснює експертизу наукових досліджень у цій галузі та вживає заходів до впровадження їх у практику лікування ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД;

організує співробітництво України з Всесвітньою організацією охорони здоров'я, іншими міжнародними організаціями; співпрацює з науковими та лікувальними установами зарубіжних держав з питань СНІДу;

представляє інтереси України за кордоном щодо проблем боротьби із СНІДом;

бере участь у розробці й укладенні міжнародних угод України з питань боротьби із захворюванням на СНІД;

залучає засоби масової інформації до реалізації програм боротьби зі СНІДом;

систематично інформує Президента України, уряд, інші органи державної виконавчої влади, органи місцевого і регіонального самоврядування, населення про стан захворюваності на СНІД і хід боротьби з цією хворобою;

бере участь у розробці проектів нормативних актів з питань боротьби із захворюванням на СНІД;

фінансує витрати на проведення заходів щодо боротьби із захворюванням на СНІД;

розробляє рекомендації регіональним і місцевим комітетам боротьби із захворюванням на СНІД.

5. Національний комітет має право:

одержувати від органів державної виконавчої влади інформацію, необхідну для виконання завдань, передбачених цим Положенням;

залучати до вирішення питань, що належать до компетенції Національного комітету, науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади, інші установи, а також провідних учених і висококваліфікованих спеціалістів;

скликати наради, конференції, симпозіуми з питань, що належать до його компетенції.

6. Національний комітет при виконанні покладених на нього завдань взаємодіє з центральними органами державної виконавчої влади України, Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого і регіонального самоврядування, а також з відповідними органами зарубіжних держав.

7. Національний комітет видає нормативні акти, обов'язкові до виконання, а також контролює їх виконання.

8. Національний комітет очолює Голова, який призначається Президентом України.

Голова Національного комітету має заступників, яких за його поданням призначає Президент України. Голова здійснює розподіл обов'язків між своїми заступниками, визначає повноваження структурних підрозділів Національного комітету.

Голова Національного комітету несе персональну відповідальність за виконання покладених на Національний комітет завдань.

9. Національний комітет утворюється у складі Голови Національного комітету, заступників Голови та членів Національного комітету.

Членами Національного комітету є, за посадами, директор Національного інституту СНІДу, головний державний санітарний лікар України, голова вченої ради Національного комітету, голови регіональних комітетів боротьби із захворюванням на СНІД, керівні працівники відповідних міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, організацій, провідні вчені т висококваліфіковані спеціалісти.

На засіданнях Національного комітету, які проводяться в міру необхідності, але не рідше двох разів на рік, розглядаються найважливіші проблеми боротьби із захворюванням на СНІД, стан наукових досліджень у цій сфері, впровадження в практику досягнень науки, організації в Україні лікування ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД.

Для розгляду і вирішення питань державного управління та міжвідомчої координації у сфері боротьби із захворюванням на СНІД у Національному комітеті утворюється колегія у складі Голови Національного комітету (голова колегії), його заступників (за посадою), а також членів колегії.

Персональний склад Національного комітету та його колегії затверджується Президентом України за поданням Голови Національного комітету.

10. Національний комітет утворює вчену раду, яка є консультативно - експертним органом Національного комітету.

11. При Національному комітеті діє Національний інститут СНІДу. Директор інституту призначається Головою Національного комітету.

12. Гранична чисельність і фонд оплати праці працівників Національного комітету затверджуються Президентом України за поданням Голови Національного комітету.

13. Структура, штатний розпис апарату Національного комітету, положення про його структурні підрозділи, вчену раду і Національний інститут СНІДу та персональний склад вченої ради затверджуються Головою Національного комітету.

14. Фінансування витрат на утримання апарату Національного комітету здійснюється за рахунок Державного бюджету України.

15. Національний комітет є розпорядником коштів, що виділяються з Державного бюджету України для реалізації Національної програми профілактики СНІДу в Україні та наукових досліджень у цій сфері.

16. Національний комітет є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

Секретар Адміністрації Президента України
М. ХОМЕНКО

* * *

Національний комітет очолив академік — секретар Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології (ВБФМБ) АН України, директор Інституту молекулярної біології і генетики АН України Геннадій Харлампійович Мацука.

У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ КОМІСІЇ ПО ВИБОРАХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Відповідно до статей 22 і 56 Закону Української РСР «Про вибори народних депутатів Української РСР» Центральна виборча комісія призначила на неділю 22 листопада 1992 року вибори народних депутатів України замість вибулих у виборчих округах:

м. Київ

Залізничному № 7 (повторні)
Подільському № 13
Троєщинському № 19

Вінницька область
Вінницькому № 31

Луганська область
Сватівському № 71

Дніпропетровська область
Верхньодніпровському № 101
Широківському № 107

Донецька область
Краснолиманському № 130
Сніжнянському № 142
Амвросіївському № 147

Закарпатська область
Виноградівському № 170

Запорізька область
Бердянському № 189
Запорізькому № 191

Івано-Франківська область
Залізничному № 196

Київська область
Броварському № 210
Білоцерківському № 216

Миколаївська область
Корабельному № 284

Одеська область
Малиновському № 297
Болградському № 308
Кілійському № 311

Полтавська область
Кременчуцькому - Автозаводському № 320 (повторні)
Кременчуцькому - Крюківському № 321
Лохвицькому № 328

Харківська область
Жовтневому № 368 (повторні)
Балаклійському № 383
Валківському № 385

Херсонська область
Скадовському № 402

Хмельницька область
Городоцькому № 409.

Екологія

Зірка в отруйному тумані

Справді в отруйно-задушливу облогу потрапили жителі мікрорайонів Зірка та Молодіжний міста Ясинуватої. З одного боку в них розташований шламовідстійник місцевого коксохімічного заводу, з іншого — величезний смітник сусідньої Макіївки.

Часто-густо ночами Ясинуватський коксохімзавод викидає в повітря шкідливі речовини, і його шламовідстійник став небезпечним розсадником вугільної пилюки, аміаку, крезолу, фенолу тощо. Коли ж у літню спеку вітер дме з макіївського звалища, то треба закупорювати всі вікна, бо через гар і кіптяву дихати просто неможливо. Це неабияк шкодить здоров'ю мешканців цього району, де, до того ж, розташовані школи, дитячі садки, водоймища. За яке здорове покоління тут можна говорити?

Та місцевим Радам, інспекціям з питань охорони навколишнього середовища міст Ясинуватої і Макіївки, здається, байдуже. В кожному разі на сьогодні нічого, щоб захистити населення, не зроблено. Проблему економіки тут продовжують розв'язувати ціною здоров'я людини і ще живої природи.

Ясинуватська Зірка — це тільки маленька темна цятка на загальній забрудненій екологічній карті Донеччини. За даними облстатуправління в першому півріччі цього року викид забруднюючих речовин в атмосферу в області склав понад 1254 тисячі тонн. На кожного жителя шахтарського краю щоденно припадає близько півтора кілограма шкідливих викидів. Особливо небезпечна ситуація склалась в Макіївці, Маріуполі, Дебальцевому, Єнакієвому, Харцизьку. До цього прикрого списку потрапив навіть курортний (до останніх пір) порівняно чистий Слов'янськ.

Серед підприємств «лідерство» тримають Макіївський металургійний комбінат, Старобешівська, Вуглегірська і Курахівська ДРЕС. Та за давньою «традицією» всіх «випередили» металургійні велетні Маріуполя — комбінати імені Ілліча та «Азовсталь», які викидають близько 20 відсотків від об'єму всіх викидів по області...

Тож можна уявити, в яких умовах доводиться жити, а точніше, виживати маріупольцям. І той факт, що в місті діє рада екологічної безпеки, навряд чи заспокоїть його зневірених мешканців. Адже всіляких нарад і конференцій з екології (і найвищого урядового рівня) тут проводили вже чимало. Вдосталь було і рекомендацій, і пропозицій, щоб покращити екологічну ситуацію в приазовському місті. Проте до виконання більшості з них руки так і не доходять...

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Донецька область.

Держатомнагляд повідомляє

БЕЗПЕКА — ПОНАД УСЕ

Нещодавно Кабінет міністрів України затвердив Положення про Державний комітет України з ядерної та радіаційної безпеки. Про основні завдання і напрями роботи комітету розповідає голова Держатомнагляду Микола Олександрович ШТЕЙНБЕРГ.

ГОЛОВНА наша турбота — забезпечити захист населення та навколишнього середовища від впливу іонізуючих випромінювань. Державну політику в цій сфері реалізуємо регулюванням безпеки використання ядерних і радіаційних технологій, транспортування і зберігання ядерних матеріалів і радіоактивних речовин, поводження з відходами.

Не менш пріоритетним завданням є ведення державного обліку ядерних матеріалів, сертифікація якості устаткування та виробів, що постачаються на об'єкти атомної енергетики, організація радіаційного моніторингу. Як регулювальний орган комітет розробляє критерії, норми і правила з ядерної та радіаційної безпеки, контролює їх додержання підприємствами. установами та організаціями всіх форм власності, а також окремими громадянами.

Ми розпочали свою роботу за умов зародження нормативно-правової бази, що неабияк ускладнює практичне розв'язання багатьох питань регулювальної діяльності. Тому важливе значення має якнайшвидше прийняття Закону України про використання атомної енергії і радіаційний захист, проект якого ми надіслали на експертизу провідним зарубіжним фахівцям.

Головна державна інспекція по нагляду за ядерною та радіаційною безпекою, що працює при комітеті, стежить за експлуатацією атомних електростанцій. Найближчим часом маємо взяти під контроль роботу інших об'єктів атомної енергії: різноманітних приладів, устаткування, виробництв, підприємств, складів і сховищ ядерних матеріалів, транспортних засобів, що використовуються для їх перевезень. Для цього опрацьовуємо нові методологічні підходи і концепції, встановлюємо безпосередні зв'язки з місцевими адміністраціями.

Комітет координує роботу з переоцінки рівня безпеки діючих ядерних блоків в Україні з урахуванням вимог Міжнародного агентства з атомної енергії. Спираємось у цьому й на допомогу та практичний досвід країн з розвинутою ядерною технологією. Адже сьогодні без їхньої фінансової й технічної підтримки, без широкого міжнародного співробітництва досить важко досягти високої надійності атомної енергетики. Плідні контакти ми встановили з Інститутом захисту і ядерної безпеки при Комісаріаті атомної енергії Франції, з Товариством безпеки ядерних реакторів Німеччини та іншими спеціалізованими міжнародними та зарубіжними організаціями. Вони беруть участь в оцінці безпеки об'єкта «Укриття», перевірці надійності систем локалізації аварій на атомних станціях, у експертизі проектів виведення з експлуатації Чорнобильської АЕС, сприяють у перепідготовці фахівців.

Недавно в Києві перебувала аналітична місія Групи управління допомогою в галузі ядерного регулювання, яка є робочим органом Комісії Європейських Співтовариств з підготовки проектів фінансової і технічної підтримки країн Центральної і Східної Європи, а також Росії, України, Литви і Білорусі в підвищенні ядерної безпеки. Досягнуто домовленості про забезпечення Держатомнагляду засобами телекомунікації, комп'ютерним парком, пересувними лабораторіями радіаційного контролю тощо.

Підписано також попередню угоду про співробітництво з Комісією ядерного регулювання США.

Гадаю, що ми припустилися б великої помилки, якби обмежили свою діяльність виключно відомчими рамками. Відповідно до затвердженого положення про комітет організовуватимемо Державну міжвідомчу науково-технічну раду з питань безпечного використання ядерної енергії та радіаційних технологій. До її складу ввійдуть учені та фахівці, які займаються проблемами охорони здоров'я людей та захисту навколишнього природного середовища, ядерної та радіаційної безпеки, регулюванням у цій галузі тощо.

Майбутнє атомної енергетики в нашій країні значною мірою залежить не тільки від її технологічних можливостей, рівня безпеки, економічної ефективності, а й від ставлення до неї громадськості. Для регулярного повідомлення населення про стан ядерної та радіаційної безпеки Держатомнагляд започатковує публікацію офіційних повідомлень, які б висвітлювали події на національних АЕС. Згодом будемо доповнювати їх інформацією про ситуацію на інших об'єктах атомної енергії.

У цих матеріалах подаватимуться відомості про зареєстровані відхилення від експлуатаційного регламенту, їх причини та оцінку тяжкості за міжнародною шкалою ядерних подій, вжиті заходи для усунення порушень та їх подальшого запобігання.

Вважаємо за надзвичайно важливе підтримувати й інші форми громадських зв'язків. Готові відповісти на будь-які запитання читачів з проблем ядерної та радіаційної безпеки.

ДВІЧІ ПО ДВА — НУЛЬ

Протягом серпня з п'ятнадцяти атомних енергоблоків України сім перебували в роботі, вісім — в ремонті. Радіаційна обстановка на всіх АЕС залишалась у межах норм.

Двічі атоматична система захисту зупиняла енергоблоки на Запорізькій і Рівненській АЕС. Обидві зупинки пов'язані з автоматичним вимкненням генератора, і за міжнародною шкалою оцінки подій на АЕС вони належать до нульового рівня.

Ще дві позапланові зупинки — другого блоку Запорізької і другого блоку Південно-Української АЕС — також не вплинули на безпеку станцій і класифіковані як такі, що перебувають поза шкалою оцінки тяжкості подій. Першої зупинки вимагав дрібний ремонт допоміжного трубопроводу реактора, друга зупинка пов'язана із серпневою спекою, через яку температура охолоджувальної води у водосховищі стала занадто високою.

На першому і третьому блоках Чорнобильської АЕС тривають ремонтні роботи, продовжується заміна застарілих вузлів. Третій блок перебуває у стані підготовки до зняття з експлуатації.

Служба громадських зв'язків Держатомнагляду України.

Спорт

Новачки не з лякливого десятку

Організатор першого в Києві турніру боксерів-професіоналів — акціонерне товариство «Колумбус» не поскупилося на рекламу. Близько 6 тисяч чоловік побажали особисто розібратися в тому, що ж таке професіональний бокс. І реакція трибун на події в рингу однозначно свідчила про високу зацікавленість публіки. Ну, а симпатії її були, звичайно, на боці новачків, які представляли молоду лігу «Колумбус». Ними були навіть заслужені майстри спорту лауреати найбільших турнірів Айрат Хаматов та Євген Судаков. Однак не титули, здобуті в любительському боксі, визначили їхню перемогу в очній суперечці з професіоналами на рингу Палацу спорту — висока майстерність і відмінна підготовка. Хаматов усі 6 раундів мав перевагу над легковаговиком з Франції А. Ходжем і переміг за очками, а суперважковаговик з «Колумбуса» Судаков кілька разів відправляв у нокдаун болгарина Светана Димитрова, примусив рефері достроково зупинити бій. Уже в другому раунді вирішив долю бою на свою користь і супернапівсередньоваговик з «Колумбуса» Вадим Волканов, який зустрічався з румуном Савою Мелінте. У любительському боксі 23-річний Волканов встиг виграти лише одне високе звання — став чемпіоном України. Можливо, на професіональному рингу він піде далі?

«На десерт» турніру ми побачили бій двох профі — інтерконтинентального чемпіона Всесвітньої боксерської ради у суперлегкій вазі Педро Гуттієреса (Аргентина) і претендента на це звання Гарольда Уоррена зі США. В упертому 12-раундовому поєдинку гору взяв 30-річний Уоррен.

Найавторитетніші діячі міжнародного боксу, які прибули до Києва, численні почесні гості турніру одностайно відзначили бездоганну організацію змагань, приязність і гостинність патрона турніру — акціонерного товариства «Колумбус» (президент Сергій Пащенко).

Олександр МАЛИШЕНКО.

Бій за звання інтерконтинентального чемпіона між Гарольдом Уорреном (ліворуч) і Педро Гуттієресом.
Фото Миколи БОЧКА.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

У СТАНІ НАЙСИЛЬНІШИХ БЕЗ ЗМІН

Протягом останнього тижня не сталося ніяких змін у списку десяти найсильніших тенісистів світу. Відповідно до класифікації, яку опублікувала Асоціація тенісистів-професіоналів, шведський спортсмен Стефан Едберг з 3577 очками посідає перший рядок у списку, всього на три очка випереджаючи Джіма Кур'є. А ось хто йде за ними: 3. Піт Сампрас (США) — 3442, 4. Майкл Чанг (США) — 2447, 5. Горан Іванишевич (Хорватія) — 2103, 6. Андре Агассі (США) — 2067, 8. Борис Беккер (Німеччина) — 1944, 9. Іван Лендл (США) — 1867, 10. Уейн Феррейра (ПАР) — 1806... 30. Андрій Медведєв (Україна) — 928. Прихильникам спорту нашої країни, звісно, дуже приємно, що наш юний земляк так стрімко піднімається вгору. Нинішнього року український тенісист виграв три турніри екстракласу: Генуї, Штутгарті та Бордо. Паризька газета «Екіп» назвала Андрія Медведєва найбільш багатообіцяючим молодим тенісистом, який володіє всіма видами зброї, що має бути в арсеналі класного майстра.

У жінок список найсильніших очолюють: Моніка Селеш (Югославія) — 277,43 очка, Штеффі Граф (Німеччина) — 242,60 Габріела Сабатіні (Аргентина) — 189,25.

НЕПРИЄМНА ТРАДИЦІЯ

Схоже на те, що передсезонні відпустки, які проводить у рідному Вільнюсі відомий захисник баскетбольного клубу НБА «Голден Стейтс Уорріорз» (США) Шарунас Марчюльоніс. приносять йому самі неприємності. Торік Шарунас пошкодив ногу, плаваючи в озері біля своєї дачі. Цього разу він... зламав ногу, стрибаючи для тренування на сходах.

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

ФУТБОЛ. ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ. ВИЩА ЛІГА. ШОСТИЙ ТУР. «Чорноморець» — «Нива». 1:0. 2600 глядачів. Гол: Кулик (55).

	В	Н	П	М	О
Дніпро	4	1	1	12—5	9
Чорноморець	4	1	1	9—6	9
Буковина	3	2	1	6—3	8
Шахтар	3	2	1	6—4	8
Динамо	3	1	2	8—3	7
Металург	3	1	2	8—5	7
Таврія	3	0	2	6—6	6
Металіст	2	2	2	12—7	6
Волинь	2	2	2	6—9	6
Карпати	2	1	3	8—11	5
Кремінь	2	1	3	3—8	5
Зоря-МАЛС	2	1	2	3—9	5
Торпедо	2	0	4	9—9	4
Кривбас	1	1	4	3—6	3
Верес	1	1	4	5—9	3
Нива	1	1	4	3—7	3

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34.

⊙ Рукописів не повертаємо.

⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311181.